

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Rytterskolen

Medlemsblad for

KARLEBO LOKALHISTORISKE FORENING

www.lokalhistoriske-forening.dk

12. årgang nr. 2 - Sommer 2018

Karlebo Lokalhistoriske Forenings medlemsblad, 'Rytterskolen' udkommer 4 gange årligt og udsendes til bl.a. foreningens medlemmer.

www.lokalhistoriske-forening.dk

INDHOLDSFORTEGNELSE

Formanden har ordet	s. 3.
Fra museets gemmer: Hør - en gammel kulturplante	s. 4.
Besøg af biskoppen 1.	s. 8.
Kommende arrangementer	s. 15.

Forsidefoto:

En blomstrende hørmærk.

Foreningens bestyrelse.

Formand:

Niels Storgaard Simonsen tlf: 2341 5440 niels.storgaard@email.dk

Næstformand:

Anna-Sophie Simony Dalgaard tlf: 9884 2084 asdalgaard@mail.tele.dk

Kasserer:

Brita Gersner tlf: 4914 4289 b.gersner@gmail.com

Øvrige bestyrelsesmedlemmer:

Merete Gøtzche tlf: 4828 0555 m.go@mail.dk

Birgitte Larsen

(udpeget af Fredensb. Kom.) tlf: 2331 5396 birgitte2990@gmail.com

Flemming Jappsen tlf: 5124 5338 fl.jappsen@gmail.com

Peter Aarby tlf: 4914 5281 paarby@post.tdcadsl.dk

Suppleant 1:

Henrik Teileskov tlf: 4914 3752 teileskov@post.tele.dk

Suppleant 2 og webmaster:

Bjørn Sandberg tlf:4914 4028 bjoern.sandberg@gmail.com

Redaktør: Flemming Jappsen – Holtebakken 49 -2990 Nivå

Tlf.: 5124 5338 – fl.jappsen@gmail.com

Layout/grafik: Jens Erik. Christiansen – Åtoften 131, 2990 Nivå

Tlf.: 4914 0397 – jensec2990@gmail.com

Tryk: 550 eksemplarer, ISSN:1904-853X

Deadline for næste udgave af medlemsbladet er 2. september 2018

Materiale til redaktøren modtages gerne elektronisk.

Eftertryk er tilladt efter aftale med redaktøren.

Formanden har ordet

Den lokale historie og virkeligheden

I min avis kunne jeg forleden læse en artikel med overskriften ”Historieundervisningen skal ud i virkeligheden”. Debatdeltagerne mente, at børnene skal ud af klasselokalerne for at møde virkelighedens mange spor af fortiden, som vi alle er en del af.

En undersøgelse havde nemlig vist, at børnene var af den opfattelse, at de kun blev en del af historien, hvis de en dag fik en vigtig titel, f.eks. som statsminister eller general. Her var deltagerne enige i, at dette naturligvis intet har på sig. Tværtimod, vi er alle en del af historien.

Det er jo lige netop det, vi er bevidste om i Karlebo Lokalhistoriske Forening. Her holder vi ikke blot en række foredrag, med udgangspunkt i vores lokale historie. Men vi tager så at sige, også ”ud af foredragslokalet” ved f.eks. at tilbyde byvandring i lokalområdet og historiske cykelture. Eller vi tilbyder at besøge lokale historiske steder og bygninger.

På Fredensborg Lokalhistoriske Museum følger vi i skoletjenesten netop den fremgangsmåde, som debatdeltagene efterlyste. Vi tager her børnene med tilbage i historien i en skolestue, der bogstavelig talt er proppet med fortidens skoleinventar og genstande. Skoleeleverne får en undervisningstime, der viser dem, hvordan deres bedste-og oldeforældres skolegang var. I museets have stifter de også bekendtskab med lokalhistoriske genstande, ligesom de får lov til at lege museets historiske legetøj.

Nu står sommerferien for døren. Tag derfor børn og børnebørn samt sommergæster med ud på museet i Avderød. Her venter der spændende og interessante oplevelser for både voksne og børn. Vi glæder os til at se jer.

God sommer!

Med venlig og lokalhistorisk hilsen

Niels Storgaard Simonsen

Formand

Fra museets gemmer

Hør - en gammel kulturplante

Tekst og foto Henrik Teileskov

Lidt baggrund

I landbosamfundet var man i udstrakt grad selvforsynende med de daglige fornødenheder. Det gjaldt også fremstillingen af forskellige materialer, der indgik i bøndernes produktion af tøj og linned. Et eksempel herpå er hør, der blev forarbejdet til både dagligdags og finere klæde.

Hørplanten er en etårig urteagtig plante på mellem en halv og en meters højde, der i naturen gror i fugtig jord. Den er gennem tiden blevet forædlet i to hovedtyper. Den ene – **spindehør** – hvor fibrene i stænglernes barklag anvendes til fremstilling af tekstiler, og den anden – **oliehør** – der bruges til udvinding af hørfrøolie. Et strå indeholder ca. 30 – 40 taver, der sidder fordelt rundt i strået.

Hør kendes tilbage fra oldtidens Ægypten. I Danmark blev hør dyrket som madplante i den ældre del af jernalderen (500 f. Kr.). Man spiste de olieholdige frø i brød og grød. Omkring 400 e. Kr. blev spindehørren gennem de øgede handelsforbindelser indført fra det østlige Europa, hvor man anvendte hørstænglerne til tekstilfremstilling. I vikingetiden (slutningen af 700-tallet til omkring

1050) blev spindehørren en meget vigtig plante, der i stor stil blev omsat på markederne i f.eks. Ribe, Dorestad, Hedeby og Birka. Der er dog ikke gjort særligt mange arkæologiske fund af hørprodukter, da plantefibre oftere end dyrefibre som uld og silke opløses i jorden.

Byerne i Flandern (f.eks. Brügge og Gent) blev i løbet af 1300-tallet et centrum for klædehandel, hvor hørproduktionen begunstiget af det milde og fugtige klima udviklede sig til industrier, der både fremstillede tekstiler og olie. Denne produktion fandt sin afsætning på markeder overalt i Europa. Også Danmark modtag især i 1600 - og 1700-tallet hør fra Flandern, der sammen med en voksende hjemlig produktion af hørplanter muliggjorde en stor fremstilling af hørlinned rundt om på bøndernes gårde.

I 1800-tallet blev hør til dragtklæde udkonkurreret af den billigere oversøiske bomuld, og hørlinned brugtes da mest til duge og sengeudstyr. Da hør kun vanskeligt lader sig indfarve, blev hørlinned stærkt værdsat for sin glansfulde hvidhed. Op gennem 1900-tallet faldt produktionen af hør dog med undtagelse af tiden

under de to verdenskrige, da verdensmarkedet manglede bomuld. I Danmark har man siden 1993 anvendt hør til udvinding af cellulose til papirfremstilling og som bestanddel af cement til byggematerialer.

Hør på museet i Avderød

I museets landbohistoriske samling er der udstillet nogle af de redskaber, der blev brugt til at fremstille hørklæde af fibrene fra hørplanten. Redskaberne har været anvendt lokalt til hørfremstillingen, der som beskrevet nedenfor var en særdeles arbejdskrævende proces.

Ved høsten af hørren – **rusknin-gen** – var det vigtigt at planten blev trukket op med roden, så fibrene blev bevaret i deres fulde længde. Dernæst fulgte **vejringen**, hvor hørren bundet i neg blev tørret på markerne. Så var det tid til at fjerne frøcapslerne. Det skete ved at rive hørren gennem et kamliggende redskab – en **knevle**. Planterne gennemgik så en forrådnelsesproces – **rødning** - enten på marken eller i et vandløb. Herved blev limstofferne i hørren opløst, så barklaget senere kunne fjernes fra fibrene. Rødningen blev efterfuldt af en **tør-ring** enten i solen eller i en ovn, da den videre forarbejdning krævede en knastør hør. Den tørre hør skulle nu gennemgå en **brydning**, der frigjorde hørfibrene fra stænglens træagtige bestanddele. Den endelige adskillelse af fibre og ved fandt sted ved **skætnin-**

Hørren knevles

gen, hvor stænglerne, der var anbragt i en skættefod, blev slået med skættehånden. Fibrene kunne nu ved **heglingen** gennemgå den endelige rensning ved at blive trukket gennem stadig finere river (hegler). Herved blev hørren både blank og findelt. Hørfibrene var nu endelig klar til **spinding**, der foregik på den traditionelle spinderok, der også anvendtes til spinding af uld.

Et industrieventyr

At der ikke kun blev fremstillet hør til egen brug rundt om på de danske bøndergårde, kan man forvise sig om ved at besøge den lille by Køng i Sydsjælland. Her anlagde den københavnske storkøbmand Niels Ryberg (1725 – 1804) en hel fabriksby, der beskæftigede sig med hørproduktion. Niels Ryberg, der var søn af en fæste-

Nogle af museets redskaber til fremstilling af hør

Hørbryderen

Rekonstruktion af skættefod

Redskaber til hørfremstilling

bonde, tog ivrigt del i den store kolonihandel i den såkaldte florissante periode i anden halvdel af 1700-tallet. Hans firma drev en meget alsidig handelsvirksomhed, og nogle af midlerne blev investeret i produktionsvirksomheder. I Sydsjælland købte han godset Øbjerggård, hvor han anlagde en stor linnedfabrik. Da egnen var præget af fugtige jorde, var der basis for dyrkning af hør, og arbejdskraften kunne han finde i den meget fattige lokalbefolkning. Niels Ryberg glemte aldrig sin fattige opvækst, så udover et forretningsmæssigt motiv, må der også have været et socialt sigte med oprettelsen af denne virksomhed. Landsbyen Køng blev helt omstillet til storproduktion af hør med bl.a. væverier, spindeskoler, sygehus og administration. På gårdene både dyrkede og bearbejdede bønderne hørren, og mange lokale blev uddannet som spindere og vævere og omkring år 1800 havde fabrikken ca. 400 ansatte og var en af

datidens største virksomheder.

Der blev indkaldt tyske specialister, og allerede fra 1784 var fabrikken kongelig hofleverandør. Der blev således fra fabrikken i Køng leveret bl.a. duge, servietter, håndklæder og eksklusive klædninger til kongehuset. F.eks. blev brudeudstyret til Chr. 9's døtre Alexandra, Dagmar og Thyra fremstillet på fabrikken i Køng.

I starten af 1900-tallet sluttede industrieventyret i Sydsjælland. Konkurrencen fra fabrikker med maskinvæve var blevet for hård, ligesom interessen for hør var for nedadgående. I dag er kun få af fabrikkens bygninger bevarede. Det drejer sig om spindeskolen, hvor småpiger i alderen 4 – 10 år, udover at lære at læse og skrive, blev uddannet til at spinde fine hørtråde til fabrikkens væve og det såkaldte hospital, der tjente som hjem for ældre arbejdere. Endelig er administrationsbygningen bevaret.

Kilde: Den Store Danske.

Fabrikkens smukke administrationsbygning

Besøg af biskoppen 1.

Af Jens Erik Christiansen

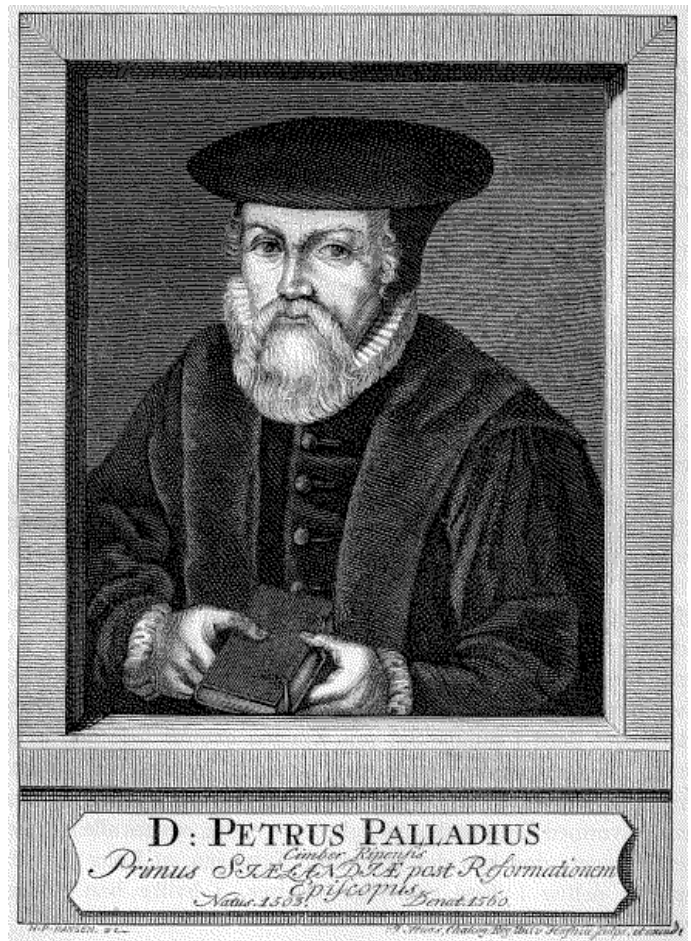
Reformationen i 1536 er en af de store skelsættende begivenheder i danmarkshistorien, politisk ved at de katolske biskopper blev fængslet og kirkens verdslige magt i samfundet derved brudt; og økonomisk gennem beslaglæggelse af størstedelen af bispesæderne og klostrenes store ejendomsbesiddelser til fordel for kongemagten.

Og den betød desuden en stor omvæltning for den enkelte borgers religionsudøvelse. Det var nu slut med at tro på helgener, mirakler, skærsild osv., og at forbindelsen til Gud og vejen til frelse skulle gå gennem præsten, bispen og paven. Nu skulle hin enkelte lære og forstå, at ingen menneskelig instans stod mellem ham og Gud, og at frelse kunne ske ved tro alene.

Præsterne fik lov til at fortsætte, hvis de ville, men de skulle naturligvis omskoles. Til at forestå dette og meget andet blev nye biskopper udnævnt. På Sjælland, Bornholm og Møn blev det Peder Palladius (1503-1560).

Han havde fra 1531 til 1537 studeret hos Luther i Wittenberg og afsluttet sine studier med en doktorgrad i teologi. Umiddelbart efter hjemkomsten til København blev han udnævnt til biskop. Her

deltog han i udarbejdelsen af den såkaldte kirkeordinans, der er blevet betegnet som kirkens 'grundlov'. Et punkt i den omhandlede børnenes kristelige opdragelse.

Professor emeritus Martin Schwarz Larsen skriver om Peder Palladius og hans visitatsbog:

”I årene 1538-43 besøgte Palladius personligt alle Sjællands 390 kirker og deres præster. I *En Visitatz Bog*, kendt i fuld afskrift siden 1866, beskriver han kirkerne indretning og brug, gejstliges arbejde, gudstjenesten, fattigfor-

sorg, ægteskabssager og andet, som han foredrog for det sjællandske bondefolk. Alt er fremstillet enkelt, veloplagt, pædagogisk, krydret med anekdoter og oplevelser fra rejserne; det er en uvurderlig kilde til viden om samtidens danske kirke- og kulturhistorie.” (Gyldendals ’Den Store Danske’ på nettet.)

Han har altså også besøgt Karlebo Kirke, men vi ved ikke hvornår, og vi ved ikke, hvad han sagde til sognets bønder, men det kunne have været følgende alvorlige formaning om, hvor vigtigt det er, at børnene bliver undervist i religion. Sproget er her moderniseret, enkelte dele udeladt, markeret med (...) og nogle ord og udtryk forklaret i []

En formaning til folket at de gerne lader deres børn komme til sognedegnen.

Nu vil jeg fortælle jer, hvad der sker, hvis I ikke lader jeres børn komme til degnen, og hvorledes det vil gå jer i fremtiden, hvis I forsømmer det.

Lader I ikke jeres børn lære det gode, så lærer de det onde; lærer de ikke de 10 bud, trosbekendelsen og Fadervor, da lærer de at sværge og bande, lyve og stjæle og slå folk ihjel (...) og hele landet går til grunde, og jeres børn bliver til galgebørn, stejlebørn, hjulbørn [dvs. de bliver lagt på hjul og stejle] og sværdbørn [henrettet med sværd], og I får både skam og skade af dem, inden I dør. Sådan går det

dem, der ikke optugter deres børn på en anden måde. Det kan vi se dagligt, hvis vi ellers lægger mærke til det.

Udsnit af tegning af greverne Struensee og Brandt lagt på hjul og stejle i 1772.

Bemærk manden med kikkerten..
Det kgl. Bibliotek

I har vel hørt om den bengel [lømmel, slubbert] i Merløse Herred som sidste sommer spændte en stålbue og ville have skudt sin svoger ihjel, men skød sin egen naturlige, kødelige moder ihjel, skød hjernen ud af hendes hoved, og hans stakkels fader løb til og ville trække pilen ud; træet fik han ud, men jernet blev inde i hendes hoved, og det kom hun i graven med. Et smukt galgebarn skød sin egen moder ihjel. (...) Han belønnede hende, som hun havde lært ham. Sådan vil det gå med dem, der ikke holder deres børn til gudfrygtighed.

Og i Stevns Herred var der i dette år en ung kæltring, som havde beligget en hædersmands datter, sådan som sådanne skalke plejer at gøre – det ender med dem, sådan som det gjorde med ham – han blev stævnet for retten i Roskilde og kunne ikke aflægge edeligt vidnesbyrd med mededsmænd, for alle og enhver vidste, hvad han havde gjort. Alligevel ville den stymper sværge sig uskyldig.

Da han og hans far kom hjem fra Roskilde Ret, var faderen vred på ham, fordi han var blevet sag-søgt og straffet for sønnens skyld, og han bad så sønnen i Djævelens navn gå over i loen og kaste noget havre. Men bedst som han sad der og kastede havre og troede sig uden for fare, kom hans far og huggede halsen over på ham, så han styrtede død ned på jorden. (...) Den gamle kæltring havde intet godt lært sønnen, og nu hævnede han sig selv på ham.

Sådant og meget andet vil overgå dig med et barn, som du forsømmer i ungdommen. Han vil bande ad dig, spytte dig under øjnene, rive håret af dit hoved, træde på dig og give dig ve og vande, jammer og kummer, sorg og be-drøvelse og grædende tårer indtil din dødsdag, og du skal sige: "Ussel blev jeg født til verden, at jeg fødte sådan en søn."

Det er bedre, at du lader ham græde, når han er lille, end du skal græde, når han bliver stor. Det kan være godt, at børnene

græder, men det er ikke godt, når forældrene græder over børnene. Det havde været bedre, at alle Jerusalems børn, både gamle og unge, havde grædt blodige tårer ud af deres øjne, end at vor herre Jesus blev nødt til at græde over dem.

Tag din søn og datter og led dem hen til degnen. Vil de ikke, så slå dem til det med riset, for det er bedre end at bødlen skulle slå dem. (...)

I har vel hørt om det galgebarn, der stod ved galgen og kaldte sin fader til sig. (...) Han kom hen til sin søn og mente, han ville hviske ham noget i øret om penge eller andet, som han måtte få efter sønnens død. Da han lagde øret til sønnens mund, så bed sønnen øret af sin egen fader og sagde: "Se der, fader, skal jeg hænge i denne galge, så skal du miste øret og på den måde være brændemærket, så længe du lever på jorden, fordi du ikke oplærte mig bedre, da jeg var lille." Så gik sønnen baglæns op til galgen, og faderen gik hjem med et øre. De fik begge, hvad de havde fortjent, men det var de selv skyld i.

Der er udgået en kongelig befaling fra landstinget, at bønderne skulle lade deres børn komme til degnen; oh herre Gud, at man skal tvinge folk til deres egen nytte og gavn. Hvilken blindhed der må være blandt folk!

Gode, gudfrygtige, ædle

mænd ved nu, hvordan de skal straffe deres bønder, hvis de også viser genstridighed ved ikke at lade deres børn komme til degnen. Det er dog bedre, end at børn selv straffer deres forældre. Begge dele er løn som forskyldt. Hvis dit barn siger far og mor til dig, og du ikke vil lade dit barn lære at sige far til ham, som har skabt dig og dit barn, mon du så ikke har fortjent en ulykke i dit hus med dit barn, om Gud da ikke skal straffe dig på din sjæl?

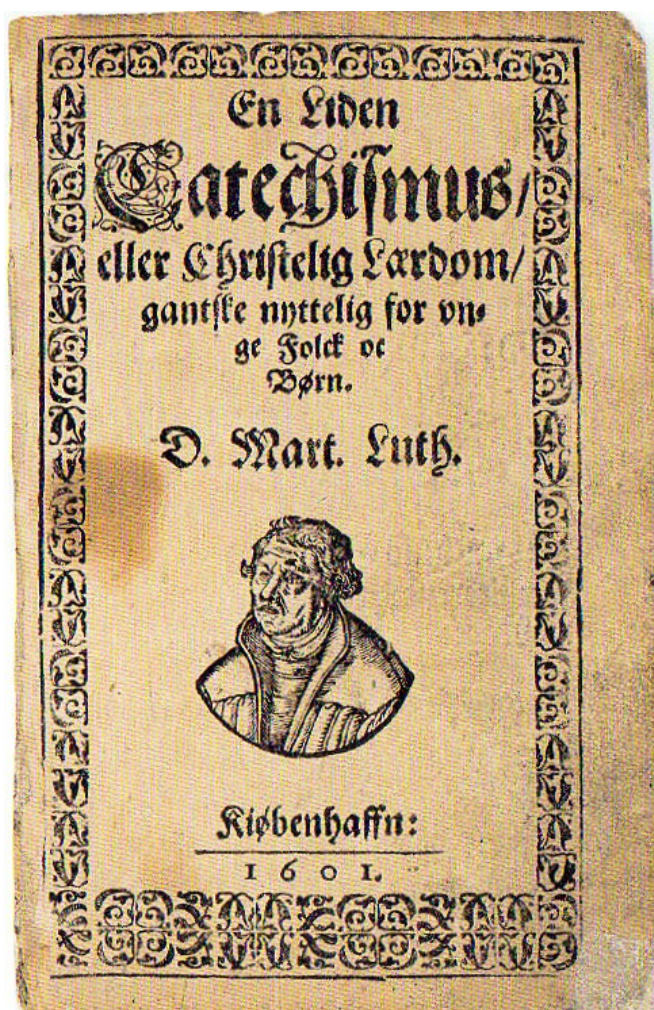
Det må have været hårde og ligeglade forældre, hvis de efter en sådan svada turde undlade at sende deres børn til degnen for at blive undervist.

Det er nogle grumme eksempler Palladius omtaler, men han har vel ment, at det var Guds vilje, at de skete.

Danske Lov af 1683.

I den var det fastsat, at bispene skulle visitere hvert sogn mindst hvert tredje år, en bestemmelse de imidlertid havde meget svært ved at efterleve, bl.a. pga. vejforholdene. Ved visitatsen skulle bispene også undersøge, hvordan det stod til med sognebørnenes, også de voksnes, kristentro, men især blev der lagt vægt på, hvad ungdommen havde lært, og det skulle ikke blot være udenadslære, fordi det ofte skete, ”at ungdommen kan lære ordene udenad og dog ikke vide det ringeste af meningen eller sagen, når

de tilspørges.” I et sogn bemærkede biskop Peder Hersleb således, at de havde lært ”lectien som papegorier [papegøjer]”.

En Liden
Catechimus
eller Christelig Lærdom
gantske nyttelig for unge
Folck oc
Børn
D. Mart. Luth.

Konfirmationens indførelse i 1736.

En følge af konfirmationens indførelse var, at landdistrikterne fik deres første skolelov i 1739. Alle børn skulle gå i skole for at

blive undervist ”udi de nødvendige kristendoms stykker”, ellers kunne de ikke blive konfirmeret. Ud over kristendomsundervisning var læsning obligatorisk, mens skrivning og regning var frivilligt og kun mod betaling. Papir var dyrt. En forudsætning var naturligvis, at skoleholderen selv beherskede disse to fag.

Katekisering.

En væsentlig metode i kristendomsundervisningen var katekisering (catechisering), det vil sige overhøring gennem spørgsmål og svar. Både børn og voksne blev overhørt på denne måde. Et af hovedformålene med biskoppens visitats var at bedømme præstens, degnes og skoleholderens beherskelse af katekisering.

Som navnet siger, blev metoden først og fremmest anvendt i forbindelse med indlæring af Luthers katekismus, men fandt også anvendelse ved undervisningen i *'Bibliske Historier'*.

Nedenstående udsnit af en velkendt historie er et eksempel på, hvad der i samtiden blev opfattet som god katekisering. Hele teksten bestod af 70 linjer, hvortil der var knyttet 30 spørgsmål.

Først det som skulle læses og derefter spørgsmålene:

Den 6te Historie.

Om Syndfloden.

1. Menneskene vilde ikke lade sig meere straffe af Guds Aand.

2. Gud gav dem endelig Hundrede og Tive Aars Tid til at gjøre Bod og Bedring udi.

3. Dog omvendte de sig ikke. Men aade og drukke, toge til Ægte, og lode sig tage til Ægte.

4. Men der var endnu én eneste from Mand til udi Verden ved Navn Noah.

5. Hannem befaled Gud, at han skulde bygge en stor Ark,

6. Tre Hundrede Alne lang, Halvtrediesindstive Alne breed, og Tredive Alne høj;

7. Udi den Ark satte Noah først nogle af alle Dyr.

Tydelige Spørsmåale.

1. Hvorledes førte Menneskene sig op?
2. Hvor lang Tiid gav Gud dem til Omvendelse?
3. Omvendte de sig da til Herren?
4. Vare der da ingen fromme Folk mere til i Verden?
5. Hvad maatte denne fromme Noah bygge?
6. Hvor stor var Arken?
7. Hvad satte Noah udi Arken?

Det var vigtigt, at de 'eksaminerede' svarede med egne ord, for det skulle vise 'eksaminator' (biskop, provst, præst, degn, skoleholder), om de havde forstået teksten.

Visitatsindberetninger.

Ud fra devisen om at tillid er godt, men kontrol er bedre, blev det fastsat, at bisperne skulle indsende beretninger til Generalkirkeinspektionskollegiet i København. Nogle af disse indberetninger er i nyere tid udgivet i bogform. For Sjællands Stift drejer det sig om følgende:

Peder Hersleb, biskop 1738 – 1757.
Nicolai Edinger Balle, biskop 1783 – 1808.

Jacob Peter Mynster, biskop 1834 – 1854.

Ved visitatserne skulle biskoppen undersøge præstens embeds- og livsførelse, om embedsbøgerne var ført korrekt og kirkens og kirkegårdens stand. Men helt centralt var hans overværelse af overhøring af menigheden, især ungdommen, i dens kristentro.

Noahs ark på kalkmaleri fra o. 1325 i Kirkerup Kirke.

Biskop Peder Hersleb 1689 - 1757).

Peder Hersleb var født i Norge. I 1718 blev han udnævnt til præst ved Frederiksborg Slotskirke samt Hillerød og anneks sognet Nørre Herlev. Året efter søgte han om tilladelse til at oprette en skole i anneks sognet. Dette førte til, at han af kongen, Frederik 4., blev involveret i planen om oprettelse af 241 landsbyskoler i rytterdistrikterne, herunder den os velkendte skole i Avderød.

Fra 1730 til 1738 var han biskop i Akershus stift i Norge, og i 1738 fulgte så udnævnelsen til biskop over Sjællands Stift.

I 1739 besøgte han Karlebo Kirke, hvor også skoleholderen var til stede. Men skolen i Avderød, der var taget i brug i 1723, kom han ikke til.

På grund af svagelighed måtte Hersleb opgive sine visitationsrejser. De blev overtaget af hans svigersøn, Ludvig Harboe, der blev udnævnt til hjælpebiskop. Ved Herslebs død blev Harboe biskop.

I sin indberetning skrev Hersleb:

"Den 1. Octobris visiterede jeg i Carleboe. Præsten den gamle Provst Peder Topp, Capellanen [hjelpepræst] Johan Christian Becher. (...) Skoleholderen u-studeret, ogsaa u-øvet i at catechisere; Degnen ligesaa; den unge Præst kun maadelig, fattes Øvelse.

Derfor var og Ungdommen ikkun gandske slett, lidet øvet, ikkun i visse Spørsmaal de vare vante til. Kirken behøver Reparation."

Hersleb har noteret alt det negative, men man skal lægge mærke til, at der er noget, han ikke nævner. Det har han formentlig fundet i orden.

Ungdommen klarede sig dårligt, og det tillægger han skoleholder, degn og kapellan ansvaret for, men som det vil fremgå af en følgende artikel her i 'Rytterskolen', gik det senere meget bedre.

Biskop Peder Hersleb
i fuldt ornat

Kommende arrangementer

Torsdag 23. august kl. 19.00-21.00

Byvandring - fortid og nutid i Kokkedal

Cand.polit. Peter Aarby vil fortælle om det omfattende klimatilpassningsanlæg ved Holmegårdscentret og Kokkedal Skole, herunder om dets baggrund, tilblivelse og resultat. Vi spadserer ad stierne i Kokkedal, som ligger centralt i projektet. Og der stoppes op ved de forskellige elementer i projektet, som Peter Aarby vil fortælle nærmere om.

Historiker, cand.mag. Niels Storgaard Simonsen vil indledningsvis give et kort historisk rids af den historiske udvikling i Kokkedal-området.

Mødested: Medborgerhuset Egedal, Egedalsvej 2, Kokkedal. Deltagelsen er gratis og alle er velkomne

Onsdag 5. september kl. 15.00-17.00

Mindehøjtidelighed for vore faldne soldater fra Karlebo Sogn

I samarbejde med Karlebo Menighedsråd og Fredensborg Kommune afholdes på Karlebo Kirkegård samt i kirken en mindehøjtidelighed for vore faldne soldater fra Karlebo Sogn. Mindehøjtideligheden afsluttes med et mindre traktement i Længen ved siden af kirken. Alle er velkomne.

Torsdag den 13. september kl. 19.00-21.00

Besøg og rundvisning på Karlebogaard

Direktør Brian Eberhardt, har atter engang inviteret os til at besøge Karlebogaard. Her vil direktøren vise os rundt i den smukke park og det smukke palæ, der i dag rummer fa. Super-Users A/S. **Kun for medlemmer og tilmelding er nødvendig**, da der kun er plads til max. 30 deltagere.

Tilmelding kan ske til Bjørn Sandberg, men først **fra mandag den 10. september kl. 12.00** på tlf. 61 30 29 80 eller mail:

bjoern.sandberg@gmail.com.

Torsdag 27. september kl. 19.30-21.30 Foredrag.

”Den tapre landsoldat” - lokale skæbner under krigen i 1864

Krigen i 1864 blev skelsættende for Danmark som nation. Men også lokalt

fik krigen store konsekvenser.

Arkivleder, historiker, cand.mag. Lise Schifter fortæller, med udgangspunkt i lokale kilder, om de, der døde i kampen for deres land, de der kæmpede og vendte hjem og de, der blev hjemme.

Torsdag 25. oktober kl. 19.30-21.30 Foredrag.

Bondens frigørelse i sidste halvdel af 1700-tallet

Historiker, cand.mag. Niels Storgaard Simonsen, vil fortælle om baggrunden for det, der ofte bliver betegnet som bondens frigørelse. Der tænkes især på stavnsbåndets ophævelse. Men der er andre ligeså vigtige elementer i den proces, der førte frem til en økonomisk bedre stillet bondestand. I Karlebo begyndte det i 1761, da dronning Sophie Amalie på Hirschholm Gods udstedte de såkaldte "Arvefæste-Skøder" til bønderne, hvilket gjorde dem til selvejere. Andre vigtige elementer var udskiftningen og hoveriets afskaffelse.

Fredensborg Lokalhistoriske Museum i Avderød

har for øjeblikket blandt andet en spændende udstilling om 'Landsbyens håndværkere'.

Tag børnebørnene med og fortæl dem om de gamle håndværk og om redskaberne, som blev brugt.

Museet har åbent alle dage undtagen mandage fra kl. 13 til 16 - og der er gratis adgang.

